

1.4.2014 **Dnevnik**

Stran/Termin: 20

Naslov: Usoda ljubezni ob zvokih harmonike

Naklada: 27.926,00

Avtor: Ana Perne

Površina/Trajanje: 586,50

Rubrika/Oddaja: KULTURA

Žanr: POROČILO

Gesla: PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ, TEDEN SLOVENSKE DRAME, VESNA

Svetlana
Makarovič:
Mrtvec pride po ljubico. Režija
Jernej Lorenci.
Prešernovo
gledališče Kranj
in Mestno
gledališče Ptuj.
★★★★★

žino kot družbo v malem – in torej na njeno kritično zasetje v obravnavi manifestacij družbene omejenosti –, ki je sicer nastal v koprodukciji z Mestnim gledališčem Ptuj, na oder postavlja dramo Mrtvec pride po ljubico Svetlane Makarovič. Da nam avtorica kot britev ostrih misli tudi v tej postreže z družbenokritičnim pogledom, ne gre dvomiti. V drami, ki jo je napisala leta 1982, to stori prek prikaza ljubezni, ki je deležna družbenega zatiranja – skozi soočenje principa vztrajanja v ljubezni, ki ji niti smrt ni ovira (temveč pomeni ultimativno združitev), s principom pragmatičnega ravnanja, ki na izpraznjeni prostor pozabe raje postavi konformistično zakonsko zvezo.

V značilnem črpanju iz ljudskega izročila Svetlana Makarovič svoje besedilo o mrtvecu, ki pride po svojo pred smrtjo neustrašno ljubico, zasnuje na mitski osnovi, iz katere so izšle ljudske pesmi o tej usodni ljubezni. Režiser Jernej Lorenci, ki se drame (ob dramaturškem sodelovanju Marinke Poštrak) loteva po njenih doslej različnih oblikah predstavljanja (od gledališke prek lutkovne do radijske), se na ljudsko izhodišče uprizoritvene predloge tudi opre. V iskanju oblike, ki bi ustrezala odrsko zahtevnemu besedilnemu materialu, najde izpeljavo v načinih podajanja ljudskega pesništva (oziroma pripovedništva). Uprizoritev, v katero smo zaradi večidel (vsaj rahlo) osvetljenega avditorija gledalci neposredneje vpeti, tako zastavi kot odrsko pripoved skorajda koncertne narave. Na rustikalnem prizorišču z odmerjenim številom elementov, ki so predvsem podporni členi samega pos-

redovanja zgodbe (scenografijo Branke Hojnika oblikovno dopolnjuje kostumografija Belinde Radulović), jo vse od preprostega prihoda prisotna zasedba izvajalcev podaja s prehajanjem v nazorne prikaze ob sicer veznem živem inštrumentalnem izvajanju (pretežno igralcev!), v katerem ima glavno vlogo harmonika. Tudi v izbiri tega inštrumenta se Lorenci s skladateljem Brankom Rožmanom naveže na ljudski značaj, pri čemer pa harmonike še zdaleč ne uporabita kot vodilni inštrument podalpskih poskočnic, ampak ji poleg drugačne inštrumentalne v osnovi pripiseta tudi pomensko vlogo. Harmonika vendarle ni zgolj nosilec živahnega gibanja; igranje nanjo namreč lahko pomeni tudi izraz žalosti.

Prej kot večplastna vloga harmonike stopi sicer v ospredje sam princip izpeljave, vendar je dvojnost bistvena za to dramo, nenazadnje je sama ljubica razcepljena na Prvo in Drugo Miciko, na pol, kjer prevladujejo čustva, in pol, ki mu v odločilni meri vlada razum. A medtem ko je med igralkama v njenih vlogah določena vizualna podobnost, interpretacija vzpostavi jasno in v učinkovanju izrazito razliko. Ana Urbanc je v vlogi Micike, ki svojega ljubega ne more kar preprosto pozabiti, vedro odprta brezmejni ljubezni; čeprav v nenehnem spopadu s sestro, ki je »nikoli ni imela«, se ji pogled nikdar zares ne stemni, od razuma je odmaknjena, pravi posluš ohranja le za glas srca. Vesna Pernarčič kot tista Micika, ki se za ljubezen ne bori (več), odraža temino že v strogosti pogleda, vodi jo odločnost udarcev, ki jih zadaja – z odločitvijo za pozabo in uklonitev nemožnosti ljubezni navsezadnje tudi sama sebi.

Močna karakterizacija oseb, denimo gospodovalne matere in pokornega sina, je tudi sicer prisotna v uprizoritvi, ki s končnim nevestinim pristankom groteskno zariše podobo pogodbe z družbenimi normami. Lorencijev Mrtvec pride po ljubico tako prižene k vrhuncu grozljivo komponento zgodbe, ki jo sicer pelje v nenehni skrbi za vpe-tost občinstva in v »koncertni« obliki, s katero se po svoji strani približa (izvorni) ljudski pesmi. x

DNEVNIK